

ZPRAVODAJ
SPOLEČNOSTI SBĚRATELŮ
ČESKOSLOVENSKÝCH KNIHTISKOVÝCH ZNÁMEK

č. 87

ročník 2017

Pozvánka na podzimní setkání knihtisku – 11. listopadu 2017 Praha

Podzimní setkání členů naší Společnosti se bude konat **v sobotu 11. listopadu 2017 od 9 do 12 hodin** v konferenční místnosti Ministerstva průmyslu a obchodu **v ulici Politických vězňů v Praze**. Budova se nachází přibližně 300 m od Hlavního nádraží, 100 m od Václavského náměstí a 100 m od budovy, kde jsme se scházeli na knihtisku dlouhá léta. Bližší informace viz mapa.

Důležité: Na vrátnici je třeba se prokázat **OP** (účastníci budou zapsáni do seznamu) nebo jiným platným dokladem (pas). Doprovod k místnosti bude dělat M. Marčan (organizátor setkání, děkujeme). Je však vhodné, aby lidé pokud možno přišli načas v 9:00, aby se nemuselo chodit pro každého na vrátnici zvlášť.

Vstupní proceduru lze urychlit, pokud účastníci v předstihu potvrdí, že přijedou a v rámci potvrzení **zašlou číslo OP**. Vytvoří se prezenční listina. Ti co toto neudělají, se budou muset do prezenčky zapsat na místě rukou.

Mail pro odeslání jména a čísla OP: marcan.miloslav@gmail.com

Zaplacení příspěvku na rok 2018

Příspěvky na rok 2018 zůstávají stále stejné, tj. **100 Kč pro sběratele do 70 let a 80 Kč pro sběratele nad 70 let**. Prosíme sběratele, kteří ještě nezaplatili příspěvky o jejich zaplacení. Platbu lze zaplatit buď:

- převodem na účet číslo: **2001115378/2010 (pozor došlo ke změně čísla účtu!!!)** (FIO banka), kde uveďte ve zprávě pro příjemce své jméno a příjmení. Jinak nejsme schopni odesilatele dohledat.
- nebo poštovní složenkou na adresu: **Zdeněk Rákosník, Hlavní 543, Šakvice, 691 67**
- v Praze na místě setkání,
- platby ze zahraničí domluvte s pokladníkem na e-mailu: zdenek.rakosnik@seznam.cz.

Prosím zkontrolujte, že jste zaplatili za rok 2017 – rozšiřuje se nám počet neplatičů a celá společnost je živa pouze z výše uvedeného členského příspěvku. Pokud platíte i za předchozí roky, uveďte tuto skutečnost při převodu peněz.

Úspěch knihtisku na mezinárodní výstavě Praga Piccola

Na letošním Sběrateli v Praze byly kromě známek určených k prodeji, vystaveny i vzácné poštovní známky. Stalo se tak na 1. Mezinárodní česko-německé výstavě prvního stupně v Praze a byla to poslední nominační výstava na Světovou výstavu Praga, která se uskuteční příští rok v srpnu. Leták viz str. 12. Rozsahem byla menší, za to vystavené exponáty patřily k české špičce, což dokládá, že 4 exponáty byly ohodnoceny velkou zlatou medailí.

Knihtiskem se zabývaly tři exponáty:

1) P. Lazar – Filatelistické vzácnosti a zajímavosti ČSR I, kde mimo jiné se zaměřuje na nejdražší známky z Hradčan a ČSR I. Můžeme v exponátu vidět spojené typy až do 500 hal, prakticky všechny vzácné zoubkování a obtížně získatelné návrhy na známky. Bohužel přes drahé vzácnosti zde nezbyvá místo na výrazné deskové vady a retuše. Exponát obdržel velkou zlatou medaili a celkem 93 b. Jednalo se o nejvýše ohodnocený exponát na výstavě.

2) J. Chudoba – Osvobozená republika. Tento exponát se zaměřuje pouze na jednu sérii, kterou autor třídí podle hodnot a v poslední části exponátu popisuje zkusmé tisky. Oproti prvnímu exponátu jsou zde ukázány i retuše (skvrny za hlavou, lipových lístků, vajíčků, náprsenky, řetězů atd.), což často dokládá i na celinách a celistvostech. Mezi velmi pěkné známky patří arch 60 hal s retušemi řetězů, spojené typy u 40 hal a známka 50 hal červená bez hlavy. Bohužel dnešní vystavování se neobejde bez ukázek zkusmých tisků a jiných výrobních vad, které již jsou na hony vzdálené od rekonstruování tiskových desek. I tento exponát obdržel velkou zlatou medaili a celkem 90 b.

http://www.exponet.info/exhibit.php?exhibit_ID=1293&lng=CZ

3) T. Amler – Výpotřební vydání (Osvobozená republika 50/150 h). Tento mezinárodně vystavovaný jednorámový exponát se zabývá pouze jednou známkou. V první části uvádí typologii známek, druhy zoubkování a výrobní vady. V druhé části se zaměřuje na její poštovní použití, kde ukazuje jedno a vícenásobné frankatury v odlišném poštovním použití.

http://www.exponet.info/exhibit.php?exhibit_ID=297&lng=CZ

Každý z těchto exponátů má zcela odlišný rozsah, všechny však patří k naší špičce a budeme rádi, jestliže je spatříme na Světové výstavě.

Vedení Společnosti

300 hal Hradčany – objev 2. TD určené pro barevné zkoušky (ZT)

Skoro 100 let se tradovalo, že pro tisk poštovních známek byla použita pouze 1 TD. Od této desky byla vytvořena rekonstrukce od renomovaného sběratele Z. Ryvolý (mimochodem jeho příručky jsou zárukou kvality). Bylo prozkoumáno a určeno známkové pole u několika tisíců nebo spíše desítek tisíců známek a nebyla uvedena jakákoliv zmínka o další TD. A najednou je v nadpise zmínka o možné existenci 2. TD.

Nedávno jsem zakoupil partii asi 20 zkusmých tisků – barevných zkoušek – známky 300 h, které jsou na známkovém papíře s lepem. U některých z nich mne zaujaly velmi výrazné deskové vady, proto jsem se snažil určit známkové pole. Tisk barevných zkoušek je velmi čistý a nevyskytuje se u nich slitý tisk jako u běžných známek. Určení známkových polí však bylo zcela bezúspěšné (i po konzultacích s kolegy). Dokonce u barevných zkoušek s počítadlem se nenachází DV příslušných ZP běžných známek.

Na prvním obrázku je barevná zkouška ze ZP 93 (počítadlo 90,-) a normální známka ze stejného ZP. Kontrolní znaky tohoto pole normální známky jsou:

- Sestavení paprsků nad 1. a 2. věží a vlevo nahoře u 1. věže.
- Sestavení čar v 10. listu.
- Pod střední příčkou E v ČE bod.
- Pravý dolní roh vybíhá doprava.

Naopak u barevné zkoušky se setkáváme s následujícími vadami:

- poškozené CH v MUCHA,
- pod 3 přerušovaný hodnotový štítek,
- zkrácená 3. věž,
- nad A v POŠTA přerušovaný okraj a dalo by se ve výčtu pokračovat.

Samozřejmě chybí určující znaky TD 1.

Obr. 1 a 2 - počítadlo 90 a popis 93. ZP u barevné zkoušky a známky

I na dalších barevných zkouškách se vyskytují výrazné vady. Například na další známce je vidět zcela odlišná 3 v hodnotovém štítku, poškozený podpis MUCHA a přerušená kontura v 5. spirále.

Neexistence shodných vad na známkách z 1. TD a barevných zkouškách dokládá, že musela být vyrobena buď další TD, nebo barevné zkoušky jsou padělkem.

Na základě diskuze s kolegy, zda se jedná o pravé zkusmé tisky, dodatečné tisky, padělky, nebo něco jiného lze učinit následující závěry.

1. O těchto ZT nebylo nikdy nic napsáno v časopisech nebo v Monografii. Jediná zmínka je v katalogu E. Hirsche z roku 1924 (Katalog známek Č. S. R.), kde na straně 68 uvádí existenci ZT v 16 barvách. Tato poznámka dokazuje, že E. Hirsch považoval barevné zkoušky za hodnotné. Zároveň informace dokazuje, že vznikly v době platnosti známek emise Hradčany, nejpozději krátce po skončení platnosti.
2. Jelikož kolegové nejsou schopni u barevných zkoušek určit ZP, je dokázána existence další TD. Tato TD pravděpodobně nebyla použita pro tisk známek.

68 Hradčany.

276	80 h	olivová (22. 4. 19.)	. . .	—,80	—,10
		a. olivově zelená	. . .	—,90	—,10
		b. žlutoolivově zelená	. . .	—,90	—,10
		c. temně olivově žlutozelená	. . .	—,90	—,10
		d. v křoví na pravo velká bílá skvrna (100.—I.)	. . .	—,—	—,—
		e. v prav. rámci nahoře u spirály bílý kroužek (9.—II.)	. . .	—,—	—,—
277	300 h	tmavozelená (22. 4. 19.)	. . .	3,50	—,20
		a. světlezelená	. . .	3,50	—,20
278	1000 h	b. zelená	. . .	3,50	—,20
		tmavofialová (2. 6. 19.)	. . .	10,00	1,00
		a. modrofialová	. . .	13,00	1,00
		b. červeně fialová	. . .	12,00	1,00
		c. fialová na narůžov. papíře*)	. . .	35,00	—,00

Tabulka zoubkování III. typu:

Typ III.		A ř. z. 11 ¹ / ₂	B ř. z. 11 ¹ / ₂ :11 ³ / ₄	C ř. z. 13 ³ / ₄	D ř. z. 13 ³ / ₄ :13 ¹ / ₂
275 I	60 h	5.— 5.—	—,60 —,30	5.— 5.—	4.— 1.—
275 II	60 „	5.— 5.—		5.— 5.—	
276	80 „	1,50 1.—		6.— 3.—	
277	300 „	6.— 2.—		12.— 10.—	
278	1000 „	20.— 8.—		30.— 28.—	

Čís. 276 a 278 též **privátní ř. z. 13³/₄**, čís. 275 II. a 276 ř. z. 13³/₄ : 11¹/₂ a čís. 276, 277 a 278 ř. z. 15¹/₂ na zásilkách pošt. úřadu v Děčíně.

Celkový náklad: 60 h 6,840.000, z. 9,020.000, celkem 15,860.000; 80 h 23.710.000; 300 h 4,720.000; 1000 h 2,510.000 kusů.

Zkusný tisk: 300 h tištěna v 16 barvách (200.—).

3. Popisované barevné zkoušky byly zkoušeny znalci J. Mrňákem, R. Gilbertem i J. Karáskem a jsou zkoušeny i současnými znalci.

Lze tedy považovat barevné zkoušky za originální tisky, které vznikly z další TD (důvod není znám).

Na závěr vyvstává ještě jedna otázka – zda TD obsahovala všech 100 ZP, nebo byla menší (obdobně jako zkusmá TD u hodnoty 1 hal). U koupeného souboru obsahující asi 20 známek jsem byl schopen rozlišit pouze 6 různých známkových polí. Při prohlídce aukčních katalogů ještě několik dalších. Jsou v zásadě dvě možnosti. 1) TD obsahovala dosud neznámý počet ZP menší než 100, 2) barevné zkoušky byly odstříhávány z archů a bylo dbáno, aby každý obdržel stejná ZP. Což na první pohled vypadá divně, ale z estetického hlediska,

pokud mám přístup k archívům, vyberu si od všech barev například určitý roh nebo shodné počítadlo. Tato otázka je zatím otevřena.

Do budoucna by bylo zajímavé zjistit podle vad, kolik měla 2. TD známkových polí. Zároveň je teoreticky možný výskyt 2. TD na černotiscích, u makulatury, či dokonce u neurčených ZP poštovních známek. Zdá se to jako čistá utopie, že by mohla existovat další TD i na poštovně použitých známkách, ale jak by řekl klasik: „na Hradčanech je možné vše“.

Pepa Chudoba

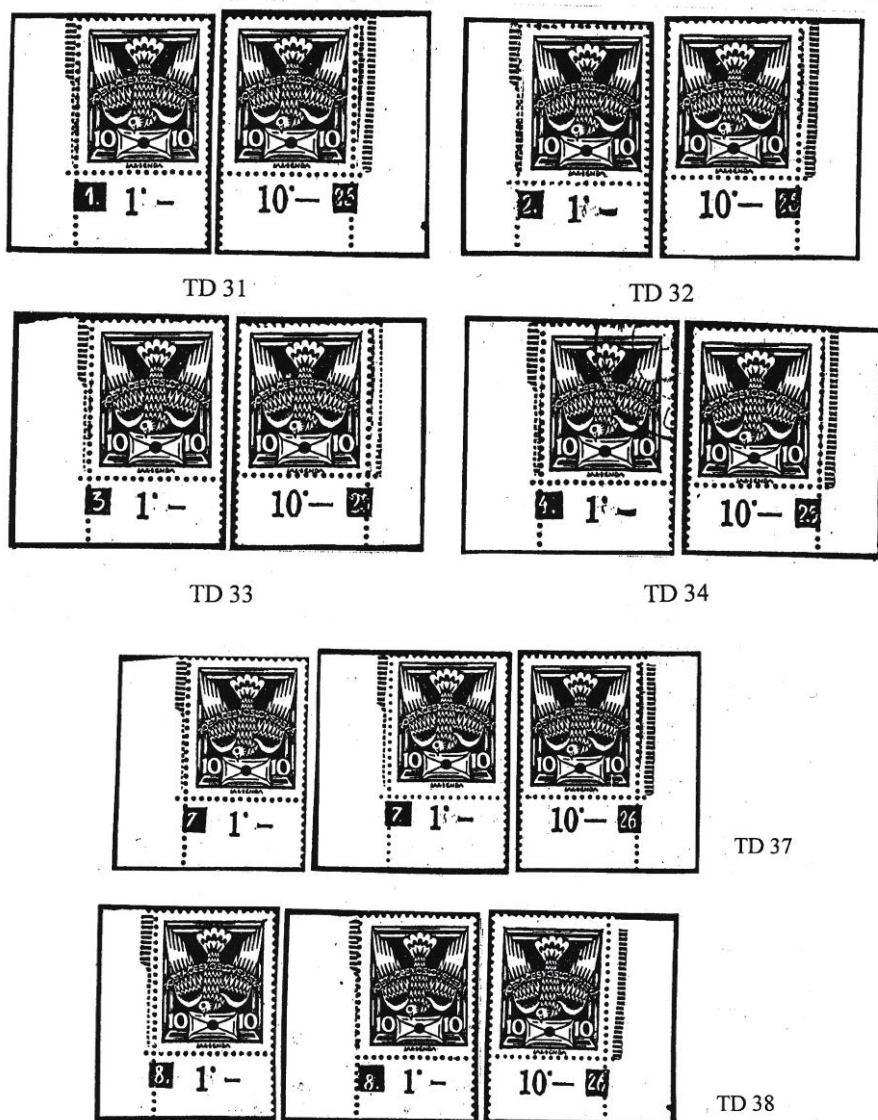
Holubice 10 h olivová – nové deskové označení

U známky 10 hal jsou známy následující deskové značky se čtverečky pod ZP 91 a 100:

- TD 1 až 16 z roku 1924.
- TD 1 až 4 z roku 1925.
- TD 5 až 8 a TD 11 až 14 z roku 1926. Přičemž od desky 7 a 8/26 jsou známy dvě varianty označení 7 a 8, ale pouze jedno označení letopočtu.
- TD 1 a 2 z roku 1928, každé DZ ve dvou variantách.
- TD 1 až 4 z roku 1929.

Zajímavá je především situace u desek 7 a 8 z roku 1926, kde známe dvě varianty označení a pouze jeden druh letopočtu. Jakékoliv přerytí a přidání materiálu na TD je totiž velmi obtížné, proto je i obtížné přerýt zcela odlišně deskové označení ve čtverečku. Viz obrázek 1.

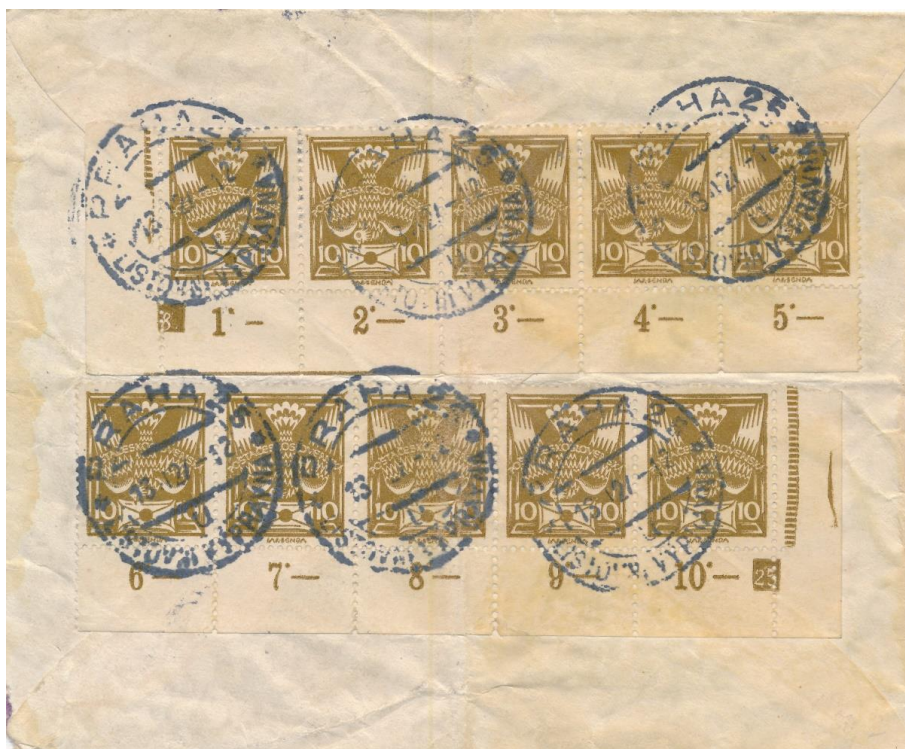
Nedávno jsem zakoupil dopis vyfrankovaný dvěma pětipáskami, každá s deskovým označením. Pod ZP 91 je označení 8; pod ZP 100 je označení 25. Označení ze ZP 91 je tzv. druhá varianta označení, zatímco vpravo je značka zcela neznámá. Viz obrázek 2, kde je vidět, že 5 v letopočtu je vyšší než 2. Zatímco u známých DZ je výška číslic přibližně shodná.

Obrázek 1: DZ z roku 1925 a TD 7 a 8 z roku 1926

Jak si tedy vysvětlit existenci zcela nové DZ z ročníku 25 a zároveň výskytem dvou pětipásek, které pravděpodobně původně tvořily jeden desetipás. Nepřímým důkazem je odtržení známek mezi ZP 95 a 96, kde předposlední zoubek na ZP 95 (skoro dole) je tržen do ZP 96. A u ZP 96 je odtržení také patrné. Z toho důvodu lze označit pás za původně celistvý.

Lze brát za dokázané, že existuje i další TD 8/25, kterou jsme do dnešního dne měli uvedenu pod jednou z variant označení 8/26. Obdobně se i domnívám, že existuje TD 7/25, kde variantu ročníku zatím neznáme. Zároveň nevíme, jaká varianta 7 patří k ročníku 25 a nebo 26.

Obrázek 2a: Ukázka celého dopisu s dvěma pětipáskami

Obr. 2b: Detail deskového označení TD 8/25

Obr. 3: Detail roztržení desetipásu na dva pětipásky

Doplňte si do Monografie a do knihy Deskové značky od pánů Kašpara a Moravce nové údaje, kdy u známky 10 hal existují další TD 7 a 8/25. Zároveň zrušte poznámku, že u TD 7 a 8/26 byly v průběhu tisku změněny pořadové číslice 7 resp. 8 za tvarově jiné, i když se jedná o stejnou TD.

Osobně se domnívám, že sbírání deskových označení je velmi zajímavé a lze na tomto poli objevovat zajímavé věci i na relativně cenově dostupném materiálu, který však může být i velmi vzácný svým výskytem.

Pepa Chudoba

Holubice 20 h červená – deskové označení

V knize M. Kašpara, J. Moravce a J. Kašpara „Deskové značky a poznávací znaky stokusových tiskových desek známek Holubice“, která byla vydána v roce 2014, jsou uvedeny všechny autorům známé deskové označení. U hodnoty 20 hal jsou na TD 1 až 4/24 vyobrazeny pouze DZ s nepřerušnými ochrannými rámy.

Na levém obrázku je ukázka DZ z TD 1/24, kde je nepřerušný rám, zatímco uprostřed je známka s přerušovaným rámem. K přerušení muselo dojít v průběhu tisku známek. Obdobné dodatečně prováděné přerušení ochranných rámu se provádělo i u některých dalších známek.

Na obrázku vpravo je známka s DZ z TD 4/24. V knize je vyobrazeno DZ bez přerušení rámu, zatímco zde je vyobrazeno s přerušením. Zámka je zajímavá i z dalších důvodů – vpravo je vynechaný perforační otvor a dále vpravo od ochranného rámu je otisk okraje tiskové desky.

Pepa Chudoba

WORLD STAMP EXHIBITION
PRAGA 2018

- Tradiční filatelie
- Poštovní historie
- Otevřená třída
- Moderní filatelie
- Jednorámové exponáty
- Filatelistická literatura

Hlavní termíny pro výstavu PRAGA 2018:

- 15. listopad 2017 uzávěrka doručení přihlášek
- 20. únor 2018 rozhodnutí o přijetí exponátů
- 15. až 18. srpen 2018 konání výstavy

Výstavy PRAGA mají dlouhou tradici
1938–1950–1955–1962–1968–1978–1988–1998–2008–2018
PRAGA 1962 byla první světovou výstavou v historii!

SVĚTOVÁ VÝSTAVA POŠTOVNÍCH ZNÁMEK PRAGA 2018

15. až 18. srpna 2018
www.praga2018.cz

Specializovaná světová výstava poštovních známek pod patronátem FIP a s uznáním FEPA

koná se u příležitosti oslav:
100 let od konce I. světové války
100 let od vzniku ČSR
100 let od vydání prvních známek a celin Československa
100 let od založení Poštovního muzea
25 let od vzniku České republiky

Koronovační klenoty
Národní kulturní památka ČR

ČESKÁ REPUBLIKA

Pořadatel: Svaz českých filatelistů
www.informace-scf.cz
generální sekretář Lubor Kunc
kunc@praga2018.cz
generální komisař Jiří Sedlák
sedlak@praga2018.cz

Místo konání:
Clarion Congress Hotel Praha
Freyova 33, 190 00 Praha 9, Česká republika
www.clarioncongresshotelprague.com

PRAGA 2018 představí známky Mauritius „Post Office“ a legendární obálku do Bombaje - „Bombay Cover“

Osvobozená republika 50 h – celiny

Tímto článkem chci doplnit a upřesnit některé údaje, uvedené ve „Studie dopisnic s motivem Osvobozená republika 50 hal“ z roku 2014, autorů Zdeněk CHVOSTA a Josef CHUDOBA.

V části 3 „Vady negativu známky 50 hal OR“ se spíše přikláním ke změně názvu z „vady negativu“ na „vady matrice“.

V této části studie jsou uvedeny všechny známé vady matrice na známkách z 3. období výroby známek (kromě nově objevené VM6). Vlastním celiny ve studii uvedené (anebo jsem na celinách viděl), kromě VM 32, VM 45 a VM60. Pokud někdo CDV 28 s těmito vadami matrice vlastní, prosím o informaci.

V části 4 „Deskové vady známkových štočků z rozřezaných tiskových desek“ upřesňuji a doplňuji známková pole (pro přehlednost uvádím všechna mně známá, se kterými celiny vlastním anebo jsem je viděl).

Pro tisk CDV 24 byly použity vyřiznuté známkové štočky:

- 1) z TD1 pro tisk známek Pofis č. 155: ZP 1, 4, 5, 8, 9, 10, 14, 24, 25, 26, 27, 28, 35, 39, 41, 50, 51, 53, 55, 57, 59, 64, 65, 67, 69, 70, 72, 74, 75, 84, 85, 87, 88, 96, 98 a 100,
- 2) z TD2 pro tisk známek Pofis č. 155: ZP 1, 4, 5, 9, 10, 11, 16, 20, 21, 24, 25, 29, 35, 36, 37, 39, 40, 43, 45, 46, 50, 52, 53, 55, 56, 61, 62, 63, 66, 67, 68[®], 69, 70, 74, 81, 85, 87, 90, 94, 95, 96 a 97,
- 3) z TD2 pro tisk známek Pofis č. 156: ZP 85.
- 4) z některé TD (zatím neznámé) pro tisk známek Pofis č. 156 z 3. období výroby: ZP 47 s vadou matrice.

Nejvzácnější jsou kromě celin s retuší RZP 68/2 celiny s deskovou vadou „náprsenka“ na ZP 69/1, které se vyskytují oproti celinám s ZP 69/2 pouze výjimečně.

Pro tisk CDV 27 byly použity vyřiznuté známkové štočky:

- 1) z TD1 pro tisk známek Pofis č. 155: ZP 8, 9, 24, 25, 26, 27, 28, 41, 55, 57, 59, 75, 84 a 95,
- 2) z TD2 pro tisk známek Pofis č. 155: ZP 1, 5, 8, 9, 10, 16, 29, 57, 76, 81 a 90,
- 3) z některé TD (zatím neznámé) z 2. období výroby známek pro tisk známek Pofis č. 156: ZP 8, 42 a 45.

Pro tisk CDV 28 byly použity vyříznuté známkové štočky (krom vyříznutých známkových štoček s vadami matrice, uvedenými v části 3):

1) z TD2 pro tisk známek Pofis č. 156: ZP 1, 2, 5, 8, 9, 10, 19, 20, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39[®], 40, 42, 43, 44, 48, 49, 50[®], 51, 52, 53, 55, 58, 59, 60, 61, 62, 66, 67, 68[®], 69[®], 70, 71, 72, 74, 76, 77, 78, 80, 85, 88, 90, 91, 96, 97, 98, 99 a 100.

Nejvzácnější jsou celiny s retušemi RZP 9, varianty A, C a H, RZP 39, RZP 50, RZP 68 a RZP 69. Zde se pro úplnost zmíním i o dvou dosud neprokázaných retuších, a to RZP 1 (viděl jsem 1x a nemám pro její potvrzení důkaz) a RZP 9 varianta G (literatura uvádí, ale neviděl jsem).

Pro úplnost je vhodné uvést, že pro tisk celin byly s největší pravděpodobností použity vyříznuté známkové štočky i z jiných známkových polí, které doposud nedokážeme podle typických vad zatím určit.

K zamyšlení: Výše uvádím přehled vyříznutých známkových štoček z TD1 a TD2 pro tisk známek Pofis č. 155 = Osvobozená republika 50h červená a použitých pro tisk celin CDV 24 a 27. Pozornému čtenáři jistě neuniklo, že štočky z TD1 ZP 8, 9, 24, 25, 26, 27, 28, 41, 55, 57, 59, 75 a 84 a z TD2 ZP 1, 5, 9, 10, 29, 81 a 90 se opakují u jak u celin CDV 24, tak i CDV 27. Existují dvě možnosti. Buď byly známkové štočky pro tisk CDV 24 znovu použity i pro tisk CDV 27 (více opotřebované), nebo existovalo více tiskových desek než dvě. Při hledání odpovědi zkuste porovnat kvalitu obrazu známky z jednotlivých ZP na známce a na obrazu známky na CDV 24 a CDV 27. Rád přijmu názory k této problematice.

Zdeněk Rákosník

zdenek.rakosnik@seznam.cz

Osvobozená republika 50 h zelená – TeteBeche

Prosím šťastného majitele krajového 20-ti bloku OR 50 h zelená TeBe, vydraženého ve vánoční aukci firmy Stamps-ROVA, o jeho zapůjčení k prostudování, popř. poskytnutí skenu ke studiu.

Zdeněk Rákosník

zdenek.rakosnik@seznam.cz

Zajímavosti známek 50 a 100 hal Sokol v letu na tiskových deskách bez deskových značek

Již nějakou dobu se zabývám studiem různých zajímavostí na tiskových deskách novinových známek emise Sokol letu tištěných v různých hodnotách a barvách v letech 1918 – 1936. Narážím zde na pole neorané a vždy s úsměvem vzpomínám vášnivé debaty našich kolegů, kteří vyzdvihují vzácnost (a „přiměřenost“ cen) známek s náklady vyššími než 200 kusů stojících často desetitisíce korun objevujících se v našich aukcích opakovaně během jediného roku. Takovéto problémy my nemáme. Naše artefakty můžeme získat buď úplnou náhodou po jednotlivých kusech či v malých sestavách, případně i ve větších celcích, které se většinou formou pozůstalosti občas objeví i v aukcích významnějších firem. Přesto se jedná o zcela mimořádné položky vyskytující se ve sbírkách významných sběratelů velmi často v jediném exempláři, někdy pak v několika málo kusech. Bavíme se tedy o známkách vzácných a známkách drahých.

Dovolte mi, abych Vás, vážení čtenáři, tentokrát seznámil s mými poznatky různých etap tisku známek 50 a 100 haléřů.

Dle aktuálního stupně poznání bylo k tisku známky SOKOL 50 hal. oranžová použito celkem 6 tiskových desek (dále TD). První čtyři TD byly zhotoveny leptáním a jsou opatřeny počítadly. I. a II. TD jsou bez jakéhokoli označení a lze je rozlišit pouze pomocí charakteristických deskových vad.

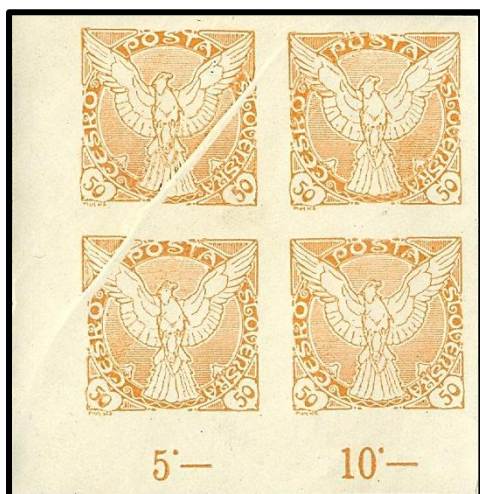
III. a IV. TD lze již rozlišit úpravami v počítadlech. III. TD má přerušenu desetinnou čárku v číslici 15. -- pod 93. známkovým polem (dále ZP). (K přerušení pomlčky však došlo až v pozdější fázi tisku, takže existují známky z této TD i bez přerušené pomlčky.) IV. TD má kratší desetinnou čárku u číslice

45.- pod 99. ZP. Rovněž má v dolní části seříznutou číslici 2 v počítadle 20 pod 94. ZP.

Zbylé dvě TD jsou opatřeny přerušovanými ochrannými rámy, počítadly a disponují deskovým označením 1 a 2, resp. 35, pod 91. a 100. ZP.

Není ambicí tohoto článku představovat různé rozpoznávací znaky, deskové vady či retuše na jednotlivých ZP. Chtěl bych představit různé zajímavosti, které během tisku postupně vznikaly (a zase zanikaly), pomocí nichž může rozlišit různé etapy výroby těchto známek.

Na trhu bylo v poslední době možné zaznamenat zvýšenou nabídku položek s různými vrásami či přeložkami, téměř výhradně pocházejícími z TD I. a II. Jiné značky či zajímavosti jsem ale dosud nezaznamenal.

Obr. 1 TD I

vrása přes ZP 81 a 91

Obr. 2 TD I

V důsledku přeložky velký nedotisk
na ZP 99 a 100.

Mnohem zajímavější situace nastává s příchodem TD III. a IV. Zde jsem sice výrobní vady dosud nezaznamenal, ale máme zde mnoho jiných, sběratelsky velmi zajímavých, položek.

Jedná se především o již výše zmíněné označení desek ve formě úpravy desetinných čárek.

Obr. 3 TD III. Přerušená desetinná čárka pod ZP 93.

Obr. 4 TD III

PDR bez jakýchkoliv značek,
dělicích linek či mezernic.

Obr. 5 TD IV

zkrácená desetinná čárka u číslice 45.-
pod ZP 99, otisk kraje TD pod ZP 100.

Protože výroba těchto známek často nebyla z nejjednodušších, museli si tiskaři občas pomáhat i vkládáním dělicích a vyrovnávacích linek mezi jednotlivé TD, které se nám následně zobrazují i na okrajích tiskových archů – obr. 6.

Obr. 6 TD III. Dělicí linka na pravé straně archu u ZP 10 a 20 ; ZP 80, 90 a 100.

Obr. 7 TD IV Seřiznutá číslice 2 v počítadle 20 pod 94. ZP, bez dělicí a vyrovnávací linky.

Obr. 8 TD IV. Seřiznutá číslice 2 v počítadle 20 pod 94. ZP, s dělicí a vyrovnávací linkou pod ZP 91. – 94.

Další mimořádně zajímavou kapitolou, kterou u TD III. a IV. zaznamenáváme, jsou otisky mezernice na pravém, případně levém okraji tiskového archu. Zde se aktuálně vede diskuse, zda se jedná o otisk mezernice nebo vodících kolejnic, po kterých se pohybovaly tiskové archy během samotného procesu tisku. Vzhledem k minimálnímu objemu známého materiálu zatím k definitivnímu rozhodnutí nedošlo.

Obr. 9 TD III. Otisk mezernice (vodící kolejnice?) na pravém okraji archu u ZP 10., 60. a 100.

Obr. 10 TD IV. Otisk mezernice (vodící kolejnice?) na levém kraji archu u ZP 100.

Ani s příchodem TD s deskovými značkami (dále DZ) 1-35, resp. 2-35, neztrácí tato hodnota na zajímavosti. Dělicí a vyrovnávací linky jsou opět na scéně! A dále registrujeme i poškození pravého pole pro označení DZ.

Obr. 11 TD 1-35 ZP 91 bez otisku dělicí a vyrovnávací linky a se dvěma různými otisky dělicí a vyrovnávací linky. (Na pravé známce je těsně nad dolním ořezem)

Obr. 12 TD 2-35 ZP 91 bez otisku dělicí a vyrovnávací linky a s otiskem krátké dělicí a vyrovnávací linky, která se v této době opakovaně používala u tisku novinových známek emise Sokol v letu různých hodnot.

Obr. 13 TD 2-35 ZP 100 Vlevo standardní provedení DZ, uprostřed deformovaný pravý horní roh pole pro označení DZ; vpravo detail s poškozením.

Michal Hauzr

Retuš na dopltní známce DL2

První československé dopltní známky byly tisknuty knihtiskovou technikou, takže jako jiné emise, vykazují množství deskových vad. Některé vady byly takového rozsahu, že je bylo nutno retušovat. Jedna z těchto retuší, kterou uvádí Monografie čs. známek 4. díl, je retuš na dopltní známce 10 hal. (katalog DL2) a to na 31. ZP 2. TD. (obr. 1). Jsou zde retušovány levá horní i dolní smyčka, číslice 10 a kontura levé dolní snítky. Běžný tvar levých smyček je na obr. 2.

Obr. 1 – Retuš na ZP 31, 2. TD

Obr. 2 – běžné tvary smyček

Opravy sousedních známkových polí však svědčí o tom, že se jednalo o větší poškození tiskové desky. Již na ZP 21 byla poškozena levá dolní smyčka a byla následně opravena a má dosti odlišný tvar. (obr. 3).

Obr. 3 – ZP 21, TD 2

Obr. 4 – ZP 41, TD 2

Obr. 5 – ZP 51, TD 2

Na ZP 41 byla naopak retušována levá horní smyčka. (obr. 4). I tato levá horní smyčka má odlišný tvar, obdobně jako opravená levá horní smyčka na ZP 51 (obr. 5), kde navíc zřejmě zůstaly stopy po původním poškození TD, a to silně deformovaná písmena KO v nápisu ČESKO.

Doufám, že jsem sběratelům knihtiskových známek poskytl další námět k rozšíření své sbírky.

Emil Kolesar

Česká Kamenice

Články

Rád přijmu ke zveřejnění jakékoliv články týkající se knihtiskových známek. Články můžete posílat nejlépe v doc dokumentu, obrázky známek v minimální kvalitě 600 DPI. V případě, že nemáte skener, můžete známky přeposlat na moji adresu a obratem je odešlu zpět.

Inzerce

--- Prodám specializovanou studijní sbírku „Osvobozená republika 40 h“. Sbíрка obsahuje známky Pofis č. 154 I. typ (5. a 6. TD) s deskovými vadami po jednotlivých ZP (pouze hřebenové zoubkování) na 15 albových listech A4. Cena 900,- Kč.

--- Prodám specializovanou studijní sbírku „Osvobozená republika 50 h zelená – vady matrice na celistvostech a celinách“. Sbíрка obsahuje 65 ks celistvostí a 66 ks celin na 76 albových listech A4. Cena 2.500,- Kč.

--- Prodám specializovanou studijní sbírku „Osvobozená republika 60 h – vady negativu a jejich retuše na ZP 34“. Sbíрка obsahuje 21 ks známek (včetně LHZ a ŘZ) + 11 celistvostí na 15 albových listech A4. Cena 1.500,- Kč.

--- Prodám specializovanou studijní sbírku „Osvobozená republika 60 h – vady negativu a jejich retuše na ZP 75“. Sbíрка obsahuje 26 ks známek (včetně LHZ a ŘZ) + 11 celistvostí na 16 albových listech A4. Cena 4.500,- Kč.

--- Prodám specializovanou studijní sbírku „Osvobozená republika 185 h“. Sbíрка obsahuje známky s deskovými vadami po jednotlivých ZP včetně doplatních + 10 ks celistvostí na 35 albových listech A4. Cena 4.500,- Kč.

--- Prodám specializovanou studijní sbírku „Hospodářství a věda 1923“. Sbíрка obsahuje 54 ks známek s retušemi, včetně popisu a vyobrazení, na 17 albových listech A4. Cena 13.000,- Kč.

Sbířky budou k prohlédnutí na podzimní setkání.

Zdeněk Rákosník

Prosba

Prosím o zaslání skenu archů TD doplatních z roku 1928 v minimální kvalitě 600 DPI. Děkuji

A. Židek - azidek@802.cz

Obsah 87. čísla Zpravodaje

Pozvánka na podzimní setkání knihtisku – 11. listopadu 2017 Praha	2
Zaplacení příspěvku na rok 2018	3
Úspěch knihtisku na mezinárodní výstavě Praga Piccola	3
300 hal Hradčany – objev 2. TD určené pro barevné zkoušky (ZT)	5
Holubice 10 h olivová – nové deskové označení	8
Holubice 20 h červená – deskové označení	11
Osvobozená republika 50 h – celiny	13
Osvobozená republika 50 h zelená – TeteBeche.....	14
Zajímavosti známek 50 a 100 hal Sokol v letu na TD bez DZ	15
Retuš na doplatní známce DL2	21
Obsah 87. čísla Zpravodaje	24

Zpravodaj Společnosti sběratelů československých knihtiskových známek je neprodejnou tiskovinou, vydávanou pro vnitřní potřebu členů společnosti. Je vydáván nepravidelně, ale nejméně 2x do roka. Za redakční úpravy odpovídají a na přípravě se podílí členové společnosti. Za obsah článků odpovídají jejich autoři. Neprochází jazykovou úpravou. Rukopisy, články, připomínky a nové poznatky či jinou korespondenci zasílejte na adresu: **Josef Chudoba, Křížová 1614/8, 463 11 Liberec 30**, Telefon: 603 472 395, e-mail: josef.chudoba@tul.cz